DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

10. Sınıf Felsefe Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 5

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

10. Sınıf Felsefe · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 5)

1. Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz.

Bir sınıf tartışmasında öğrenciler, günlük hayattan ve çeşitli alanlardan derlenen sekiz soruyu tahtaya yazmıştır. Sorular karışık sırayla listelenmiştir; bir kısmı felsefi, bir kısmı felsefi değildir.

No	Soru
1	Bir insanın davranışlarını belirleyen şey yalnızca aklı mıdır?
2	Bu hafta sonu hava kapalı mı olacak?
3	Bilmek ile inanmak arasında bir fark var mıdır?
4	Köprünün uzunluğu kaç metredir?
5	Özgürlük, sorumluluktan bağımsız düşünülebilir mi?
6	Toplantı kaçta başlayacak?
7	Güzellik, kişiden kişiye değişen bir yargı mıdır yoksa evrensel bir ölçütü var mıdır?
8	Hakikat, yalnızca kanıtlanabilen şeylerden mi ibarettir?

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Tablodaki sekiz sorudan hangilerinin felsefi soru olduğunu belirleyerek aşağıdaki tabloya ✓ ya da ✗ işareti koyunuz.

No	✓ / ✗
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

1.2. Felsefi olarak işaretlediğiniz sorulardan **ikisini** seçiniz. Her biri için o sorunun taşıdığı bir felsefi soru özelliğini yazınız ve bu özelliği o soruyla ilişkilendirerek açıklayınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Seçilen Soru No	Felsefi Soru Özelliği	Açıklama

2. Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz.

Bir okul gazetesi editörü, öğrencilerden gelen yazı önerilerini değerlendirirken bazı cümleleri not defterine kaydetmiştir.

No	Cümle
1	Acaba sanatın bir tanımı var mıdır?
2	Düzenli uyku, bilişsel performansı olumlu etkiler.
3	Keşke herkes birbirine daha nazik davransaydı!
4	Neden bazı insanlar haksızlık karşısında sessiz kalır?
5	Pencereleri kapat lütfen.
6	Toplumda adalet hem var hem de yok olamaz.
7	Bir olayın gerçekleşmesinin mutlaka bir nedeni vardır.
8	Bu yazı için son başvuru tarihi ne zamandır?

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Tablodaki cümlelerden önerme olanları ve önerme olmayanları belirleyerek numaralarını aşağıdaki tabloya yazınız.

Önerme Olan Cümleler (No)	Önerme Olmayan Cümleler (No)

2.2. Tablodaki 6. ve 7. cümleler birer akıl ilkesini yansıtmaktadır. Her cümlenin dayandığı akıl ilkesinin adını yazınız ve o ilkenin ne anlama geldiğini açıklayınız.

3. Aşağıdaki diyaloğu okuyunuz.

Okul koridorunda iki öğrenci, yakında düzenlenecek bilim fuarı için proje seçimi üzerine konuşmaktadır.

> ***Furkan:*** *Geçen yıl fuarda ödül alan üç projeye baktım, üçü de robot tasarımıydı. Ondan önceki yıl ödül alan projeler de robottu. Demek ki bu fuarda ödülü hep robot projeleri alıyor; bu yıl robot yaparsak biz de ödül alırız.*
>
> ***Zehra:*** *Ama geçen hafta bana, geçen yılın birincisinin bir su arıtma projesi olduğunu sen söylemiştin. Şimdi de ödül alan üç projenin üçünün de robot olduğunu söylüyorsun. Geçen yılın birincisi hakkındaki bu iki sözünü birlikte kabul edemem; hangisi doğru?*
>
> ***Furkan:*** *Haklısın, birincisi su arıtma projesiydi. Neyse, şuna bak: Fuar kurallarına göre teknoloji temalı her proje Mühendislik kategorisinde yarışır. Robot tasarımı teknoloji temalı bir projedir. O hâlde bizim robot projemiz de Mühendislik kategorisinde yarışır.*
>
> ***Zehra:*** *Ben yine su temalı bir proje öneriyorum. Fuarın jüri başkanı olan profesör, bir söyleşisinde su projelerinin geleceğin projeleri olduğunu söylemiş. O böyle dediyse su projesi yapmak kesinlikle*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> *doğrudur.*
>
> ***Furkan:*** *Bence yine robot. Bir proje, bir koşu yarışmasına benzer: Koşuda nasıl en hızlı olan kazanırsa fuarda da en hızlı çalışan proje kazanır. Robotlar su arıtma düzeneklerinden daha hızlı çalışır; dolayısıyla robot projemiz kazanır.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Diyalogdaki ilk dört konuşmanın her biri aşağıdaki kavramlardan biriyle eşleşmektedir: **tümevarım**, **çelişmezlik ilkesi**, **tümdengelim**, **otoriteye başvurma**. Her konuşmayı uygun kavramla eşleştirerek tabloya yazınız ve eşleştirmenizin gerekçesini belirtiniz.

Konuşma	Kavram	Gerekçe
Furkan'ın ilk konuşması		
Zehra'in ilk konuşması		
Furkan'ın ikinci konuşması		
Zehra'in ikinci konuşması		

3.2. Furkan'ın son konuşmasındaki akıl yürütmenin hangi safsata türü olduğunu yazınız. Bu akıl yürütmenin neden safsata olduğunu konuşmadaki benzetmeye dayanarak açıklayınız ve bu safsata türünün toplumda yaratabileceği bir olumsuz etkiyi yazınız.

4. Felsefe dersi için seminer hazırlayan bir öğrenci, dört düşünürün varlık görüşünü adlarını yazmadan kartlara özetlemiştir.

Kart	Düşünürün Görüşü
K	Evrende kalıcı ve sabit hiçbir şey yoktur; her şey durmadan değişir. Değişmeden kalan tek şey değişimin kendisidir. Varlığın ana maddesi olarak ateşi gösterir.
L	Varlıkların özünü bilinmeyen bir yerde ya da nesnelerin içinde aramak yanlıştır; öz, insanın bilincindedir. İnsan ön yargılarını ve rastlantısal unsurları bir kenara bırakıp bilincine yöneldiğinde fenomenlerin özüne ulaşabilir.
M	Filozof önce neyin var olduğunu, ardından var olanların doğasını açıklamalıdır. Varlık gerçekten vardır ve her varlık madde ile formdan oluşur.
N	Evrensel bir varlık yoktur; bir şey var olsa bile onun hakkında bilgi edinmek ve bu bilgiyi başkasına iletmek mümkün değildir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Her kartın hangi düşünürün görüşünü özetlediğini aşağıdaki tabloya yazınız.

Kart	Düşünürün Adı
K	
L	
M	
N	

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

4.2. Her kartın hangi felsefi akıma ait olduğunu yazınız. Her kart için, akımı belirlemenizi sağlayan ifadeyi karttan alıntılayınız.

Kart	Felsefi Akım	Akımı Gösteren İfade
K		
L		
M		
N		

5. Tarihî bir kervansarayın müzeye dönüştürülmesi için hazırlanan rehber kitapçığa, ziyaretçilerin defterine yazdığı aşağıdaki notlar alınmıştır.

Not	Ziyaretçi Notu
I	Bu taş duvarlar, ben bakmasam da yüzyıllardır burada duruyor. Gördüğüm şeylerin gerçekten var olduğundan şüphe etmiyorum.
II	Kervansaray yıkılıp yeniden yapılsa hâlâ aynı yapı mı olur? Bir yapıyı asıl o yapı yapan şey taşları mıdır, yoksa taşların dizilişine yön veren plan mı?
III	Bütün bu avlu, kemer ve odalar belki de yalnızca zihnimin bir ürünü. Gerçekten var olan bir şey olduğuna dair elimde kesin bir dayanak yok.
IV	Bu kervansarayı oluşturan her şeyin aslında tek bir ana maddeden, örneğin taşı ve harcı meydana getiren en küçük parçacıklardan oluştuğunu düşünüyorum.

Buna göre her notun varlık felsefesinin hangi temel problemine yönelik olduğunu yazınız ve gerekçesini nottan bir ifadeyle gösteriniz. Ardından bu iki problem arasındaki farkı tek cümleyle açıklayınız.

Not	Problem	Gerekçe
I		
II		
III		
IV		

6. Bir fotoğrafçı, sergisinde yer alan aynı saat kulesinin üç fotoğrafının altına aşağıdaki notları yazmıştır.

Fotoğraf	Fotoğrafçının Notu
1	Sabah çektiğim karede kule pembe, akşam çektiğimde gri görünüyor. Fotoğraflarda yakaladığım şey, kulenin bana farklı ışıklarda beliren hâlleri.
2	Rengi, gölgesi, üzerindeki afişler değişse de kuleyi kule yapan, onu zamanı gösteren bir yapı olarak belirleyen nitelikleri hiç değişmiyor.
3	Bu seriyi çekerken kendimi bir fotoğrafçı olarak gerçekleştirdiğimi, içimde taşıdığım şeyi ilk kez ortaya koyduğumu hissettim.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre her notun öne çıkardığı varlık felsefesi kavramını yazınız ve bu kavramın ne anlama geldiğini nottaki ifadeyle ilişkilendirerek açıklayınız.

7. Bir kasabanın meydanındaki eski çeşmenin önüne belediye tarafından şu tabela asılmıştır:

> ***"Bu çeşmenin suyu içilebilir."***

Buna göre bu yargının doğruluğunun **uygunluk**, **tutarlılık** ve **yarar** ölçütlerinin her birine göre nasıl sınanacağını birer örnekle açıklayınız. Ardından bu yargı gibi olgusal bir yargıyı doğrulamada bu üç ölçütten hangisinin doğrudan kullanılabileceğini gerekçesiyle yazınız.

Ölçüt	Yargının Bu Ölçüte Göre Sınanması
Uygunluk	
Tutarlılık	
Yarar	

8. Bir bilim kampının açılışında üç eğitmen, "Bilgimizi nereden ediniriz?" sorusuna şu cevapları vermiştir.

> ***Eğitmen 1:*** *Doğduğumuzda zihnimiz üzerine hiçbir şey yazılmamış bir levha gibidir. Bu levhayı dolduran, gördüğümüz, duyduğumuz, dokunduğumuz şeylerdir. Deneyimden geçmemiş hiçbir bilgiye sahip olamayız.*
>
> ***Eğitmen 2:*** *Ne yalnızca duyulara ne de yalnızca akla güvenebiliriz. Duyular bize malzeme verir, akıl o malzemeyi düzenler. Bilgi, bu ikisinin birleşmesiyle oluşur.*
>
> ***Eğitmen 3:*** *Akıl bize ölçülebilen, dille anlatılabilen bilgiyi verir; ama bir şeyi bütünüyle ve doğrudan kavrayışımız akıl yürütmeden değil, aracısız bir iç kavrayıştan gelir.*

Buna göre her eğitmenin görüşünün bilginin kaynağı problemine yanıt veren hangi akıma ait olduğunu, bu akımın kitapta adı geçen bir temsilcisini ve akıma göre bilginin kaynağını aşağıdaki tabloya yazınız.

Eğitmen	Akım	Temsilci	Bilginin Kaynağı
1			
2			
3			

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme	KB2.8. Sorgulama
2	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
3	FEL.10.2.2. Mantığın temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
4	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama
5	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama
6	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.1. Felsefi Problemleri Anlama
7	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme
8	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme	SBAB14.2. Felsefi Düşünce ve Argümanları Değerlendirme

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5	6	7	8	Toplam
8	6	8	6	8	6	4	8	10	12	12	12	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan formülü: 8 hücre × 1 puan = 8 puan

No	✓ / ✗
1	✓
2	✗
3	✓
4	✗
5	✓
6	✗
7	✓
8	✓

Gerekçe (öğretmen değerlendirmesi için): 1, 3, 5, 7 ve 8. sorular kavramların özünü sorgular, tek ve kesin bir cevabı yoktur. 2, 4 ve 6. sorular gözlem, ölçüm ya da bilgi edinmeyle kesin olarak cevaplanabilen olgusal ve pratik sorulardır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Doğru işaretlenen her hücre 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Hiçbir hücre doğru işaretlenmemişse ya da tablo boş bırakılmışsa 0 puan verilir.

1.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan formülü: 2 soru × (özellik adı 1 puan + açıklama 2 puan) = 6 puan

Kitaptaki felsefi soru özellikleri: kavramsal derinlik ve öze yönelim, açıklık/açık uçluluk, evrensellik, kurucu/yönlendirici olma, tutarlı olma.

Örnek cevap:

Seçilen Soru No	Felsefi Soru Özelliği	Açıklama
7	Açıklık/açık uçluluk	Güzelliğin evrensel bir ölçütü olup olmadığı sorusunun tek ve kesin bir cevabı yoktur; farklı düşünürler farklı cevaplar verebilir ve her cevap yeni sorulara yol açar.
3	Kavramsal derinlik ve öze yönelim	Soru, bilmek ve inanmak kavramlarının özünü ve aralarındaki ayrımın temelini araştırır.

Soruyla uyumlu başka özellik–açıklama eşleşmeleri de (ör. 5. soru için kurucu/yönlendirici olma: bu soruya verilen cevap, insanın özgürlük ve sorumlulukla ilgili diğer görüşlerini şekillendirir) kabul edilir.

KISMİ PUAN: Her seçilen soru için özellik adı doğruysa 1 puan; özellik soruyla ilişkilendirilerek açıklanmışsa 2 puan. Özellik doğru ama açıklama soruyla ilişkilendirilmeden yalnızca tanım olarak yazılmışsa açıklamaya 1 puan verilir. Özellik adı yanlış ya da yazılmamışsa o soru için açıklamaya puan verilmez.

SIFIR PUAN: Felsefi olmayan sorular (2, 4, 6) seçilmişse o satır 0 puan alır. Tamamen boş ya da ilgisiz cevaba 0 puan verilir.

2.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan formülü: 8 cümle numarası × 1 puan = 8 puan

Önerme Olan Cümleler (No)	Önerme Olmayan Cümleler (No)
2, 6, 7	1, 3, 4, 5, 8

Gerekçe: 2, 6 ve 7. cümleler doğru ya da yanlış olabilen bir yargı bildirir. 1, 4 ve 8. cümleler soru, 3. cümle dilek, 5. cümle emir bildirir; doğrulukları ya da yanlışlıkları tartışılamaz.

KISMİ PUAN: Doğru sütuna yazılan her cümle numarası 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Hiçbir numara doğru sütunda değilse ya da tablo boşsa 0 puan verilir.

2.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan formülü: 2 cümle × (ilke adı 1 puan + açıklama 2 puan) = 6 puan

- 6. cümle — **Çelişmezlik ilkesi:** Bir yargı aynı anda hem doğru hem de yanlış olamaz. Adaletin toplumda aynı anda hem var hem yok olamayacağını söyleyen cümle bu ilkeyi yansıtır.
- 7. cümle — **Yeter sebep ilkesi:** Var olan her şeyin ve her doğru yargının, onu açıklayan yeterli bir nedeni vardır. Her olayın mutlaka bir nedeni olduğunu söyleyen cümle bu ilkeyi yansıtır.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: İlke adı doğruysa 1 puan; ilkenin anlamı doğru açıklanmışsa 2 puan. Açıklama yalnızca cümleyi tekrarlıyor, ilkenin genel anlamını vermiyorsa açıklamaya 1 puan verilir. İlke adı yanlışsa o cümle için açıklamaya puan verilmez.

SIFIR PUAN: İki cümle için de ilke adı yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

3.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan formülü: 4 konuşma × (kavram 1 puan + gerekçe 1 puan) = 8 puan

Konuşma	Kavram	Gerekçe
Furkan'ın ilk konuşması	Tümevarım	İki yılın ödüllü projelerini gözlemleyerek "ödülü hep robot projeleri alıyor" genellemesine ulaşıyor; gözlenen örneklerden genel bir yargıya gidiyor.
Zehra'in ilk konuşması	Çelişmezlik ilkesi	Furkan geçen yılın birincisi hakkında hem "su arıtma projesiydi" hem de "robot projesiydi" demiştir; aynı şey hakkındaki iki karşıt yargı aynı anda doğru olamaz.
Furkan'ın ikinci konuşması	Tümdengelim	"Teknoloji temalı her proje Mühendislik kategorisinde yarışır" genel yargısından "robot projemiz Mühendislik kategorisinde yarışır" özel sonucuna ulaşıyor.
Zehra'in ikinci konuşması	Otoriteye başvurma	İddiasını kanıtla değil, jüri başkanı olan profesörün saygınlığıyla destekliyor; "O böyle dediyse kesinlikle doğrudur" diyerek uzman kabul edilen kişinin sözünü koz olarak kullanıyor.

KISMİ PUAN: Her satırda kavram doğruysa 1 puan, gerekçe konuşmaya dayanıyorsa 1 puan. Kavram yanlışsa o satırın gerekçesine puan verilmez.

SIFIR PUAN: Dört satırda da kavram yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

3.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan formülü: safsata türü 2 puan + neden safsata olduğu 2 puan + toplumsal olumsuz etki 2 puan = 6 puan

- **Safsata türü:** Yanlış analoji.
- **Neden safsata:** Furkan, bir bilim projesini koşu yarışmasına benzetiyor ve koşuda hızın kazandırmasından, fuarda da hızlı çalışan projenin kazanacağı sonucunu çıkarıyor. İki şey yalnızca "yarışma olma" yönünden benzer; bir projenin değerlendirilmesinde hız tek ölçüt değildir. Benzerlik, sonucu taşıyacak kadar güçlü değildir.
- **Toplumsal olumsuz etki (örnek):** Yanlış analoji, insanları gerçekte var olmayan benzerliklere dayanarak karar vermeye yöneltir; kamuoyu tartışmalarında yanıltıcı karşılaştırmalar kanıtın yerini alır ve yanlış kararlar yaygınlaşır.

KISMİ PUAN: Safsata türü doğruysa 2 puan. Neden safsata olduğu benzetmeye dayanmadan genel olarak açıklanmışsa 1 puan. Toplumsal etki makul ama gerekçesizse 1 puan. Safsata türü yanlışsa diğer bölümlere puan verilmez.

SIFIR PUAN: Safsata türü yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

4.1. TAM PUAN (4 PUAN)

Puan formülü: 4 kart × 1 puan = 4 puan

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Kart	Düşünürün Adı
K	Herakleitos
L	Edmund Husserl
M	Aristoteles
N	Gorgias

KISMİ PUAN: Doğru her kart 1 puan alır.

SIFIR PUAN: Dört kart da yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

4.2. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan formülü: 4 kart × (akım 1 puan + alıntı 1 puan) = 8 puan

Kart	Felsefi Akım	Akımı Gösteren İfade (örnek)
K	Oluş felsefesi	"Her şey durmadan değişir. Değişmeden kalan tek şey değişimin kendisidir."
L	Fenomenoloji	"Öz, insanın bilincindedir." / "fenomenlerin özüne ulaşabilir"
M	Realizm	"Varlık gerçekten vardır."
N	Nihilizm	"Evrensel bir varlık yoktur."

KISMİ PUAN: Her kart için akım doğruysa 1 puan; alıntı akımı gerçekten gösteren ifadeyse 1 puan. Akım yanlışsa o kartın alıntısına puan verilmez. 4.1'deki düşünür adı yanlış olsa bile akım doğruysa 4.2'de puan verilir.

SIFIR PUAN: Dört kartta da akım yanlış ya da boşsa 0 puan verilir.

5. TAM PUAN (10 PUAN)

Puan formülü: 4 not × (problem 1 puan + gerekçe 1 puan) = 8 puan + fark açıklaması 2 puan = 10 puan

Not	Problem	Gerekçe (örnek)
I	Varlığın var olup olmadığı problemi	"Gördüğüm şeylerin gerçekten var olduğundan şüphe etmiyorum." Varlığın var olduğunu kabul ediyor.
II	Varlığın ne olduğu problemi	"Bir yapıyı asıl o yapı yapan şey taşları mıdır, yoksa … plan mı?" Var olanın neden oluştuğunu sorguluyor.
III	Varlığın var olup olmadığı problemi	"Gerçekten var olan bir şey olduğuna dair elimde kesin bir dayanak yok." Varlığın var olup olmadığından şüphe ediyor.
IV	Varlığın ne olduğu problemi	"… tek bir ana maddeden … oluştuğunu düşünüyorum." Varlığın ana maddesini arıyor.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Fark (örnek): Varlığın var olup olmadığı problemi bir şeyin gerçekten var olup olmadığını sorgular; varlığın ne olduğu problemi ise var olduğu kabul edilen varlığın neden oluştuğunu, özünün ne olduğunu sorgular.

KISMİ PUAN: Her not için problem doğruysa 1 puan, gerekçe nottan dayanak gösteriyorsa 1 puan. Problem yanlışsa o notun gerekçesine puan verilmez. Fark yalnızca problem adlarını tekrar ederek ve ayırt etmeden yazılmışsa 1 puan verilir.

SIFIR PUAN: Dört notta da problem yanlış ya da boşsa ve fark açıklanmamışsa 0 puan verilir.

6. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan formülü: 3 not × (kavram 1 puan + anlamını notla ilişkilendirerek açıklama 3 puan) = 12 puan

Fotoğraf	Kavram	Açıklama (örnek)
1	Fenomen	Fenomen, dış dünyadaki nesne ve olayların insan bilincinde beliren hâlleridir. Fotoğrafçı, kulenin sabah pembe, akşam gri görünmesini, yani kulenin bilincine farklı ışıklarda beliren hâllerini yakaladığını söylüyor.
2	Öz	Öz, bir varlığın kimliğini belirleyen ve değişmeyen karakteristik özellikleridir. Renk, gölge ve afişler değişse de kuleyi zamanı gösteren bir yapı olarak belirleyen niteliklerin değişmemesi, kulenin özünü gösterir.
3	Varoluş	Varoluş, bir varlığın kendini gerçekleştirmesi ve özünü ortaya koymasıdır. Fotoğrafçı, bu seriyle kendini gerçekleştirdiğini ve içinde taşıdığını ortaya koyduğunu söylüyor.

KISMİ PUAN: Her not için kavram doğruysa 1 puan. Açıklamada kavramın kitaptaki anlamı doğru verilmişse 1 puan, nottaki ifadeyle ilişkilendirilmişse 2 puan. Kavram yanlışsa o notun açıklamasına puan verilmez.

SIFIR PUAN: Üç notta da kavram yanlış ya da boşsa 0 puan verilir. 1. not için "idea", 2. not için "töz" ya da "madde", 3. not için "oluş" yazılması kabul edilmez.

7. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan formülü: 3 ölçüt × 3 puan = 9 puan + doğrudan kullanılabilecek ölçüt ve gerekçe 3 puan = 12 puan

Ölçüt	Yargının Bu Ölçüte Göre Sınanması (örnek)
Uygunluk	Yargı, gerçeklikle karşılaştırılır: Çeşmenin suyu laboratuvarda incelenir; ölçüm sonuçları suyun içilebilir olduğunu gösteriyorsa yargı gerçeklikle uyuştuğu için doğrudur.
Tutarlılık	Yargı, daha önce doğru kabul edilmiş önermelerle çelişip çelişmediğine bakılarak sınanır: Çeşme, sağlıklı olduğu daha önce belgelenmiş kasaba şebekesine bağlıysa ve şebeke suyunun içilebilir olduğu biliniyorsa yargı bu önermelerle çelişmediği için doğru kabul edilir.
Yarar	Yargı, sağladığı pratik faydaya göre değerlendirilir: Bu çeşmeden içen kasaba halkı susuzluğunu gideriyor ve sağlık sorunu yaşamıyorsa yargı işe yaradığı için doğru kabul edilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Doğrudan kullanılabilecek ölçüt: Uygunluk. "Bu çeşmenin suyu içilebilir." olgusal bir yargıdır; olgusal yargılar gerçekliğin kendisiyle, yani suyun ölçüm sonuçlarıyla doğrudan karşılaştırılabilir.

KISMİ PUAN: Her ölçüt için sınama yolu ölçütün kitaptaki anlamına uygun ve çeşmeyle ilişkili bir örnekle yazılmışsa 3 puan; ölçütün yalnızca tanımı verilmiş, çeşmeye uygulanmamışsa 1 puan. Son bölümde "uygunluk" yazılmışsa 1 puan, olgusal yargının gerçeklikle karşılaştırılabileceği gerekçesi verilmişse 2 puan.

SIFIR PUAN: Ölçütler birbirinin yerine kullanılmışsa (ör. tutarlılık satırına gerçeklikle karşılaştırma yazılmışsa) o satıra 0 puan verilir. Son bölümde tutarlılık ya da yarar yazılırsa o bölüm 0 puan alır.

8. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan formülü: 3 eğitmen × (akım 1 puan + temsilci 1 puan + bilginin kaynağı 2 puan) = 12 puan

Eğitmen	Akım	Temsilci	Bilginin Kaynağı
1	Empirizm	John Locke (David Hume da kabul)	Duyu ve deney
2	Kritisizm	I. Kant	Duyular (deneyim) ve aklın birlikte işleyişi
3	Entüisyonizm (sezgicilik)	Henri Bergson	Sezgi (aracısız kavrayış)

KISMİ PUAN: Her eğitmen için akım doğruysa 1 puan; temsilci kitapta o akımın temsilcisi olarak geçiyorsa 1 puan; bilginin kaynağı doğru ve eğitmenin cevabıyla uyumlu yazılmışsa 2 puan, yalnızca tek sözcükle ve eksik yazılmışsa (ör. 2. eğitmen için yalnızca "akıl") 1 puan. Akım yanlışsa o satırın temsilci ve kaynak hücrelerine puan verilmez.

SIFIR PUAN: Üç satırda da akım yanlış ya da boşsa 0 puan verilir. 2. eğitmen için rasyonalizm ya da empirizm, 3. eğitmen için rasyonalizm yazılması kabul edilmez.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif